

Selvitys Joensuun Karhunmäestä
vuonna 2019 kerätyistä perhosista

Ali Karhu

2019

Etusivun kuva: Jari Leinonen.

Menetelmät

Perhoset on kerätty Joensuun Karhunmäestä, taajama-alueen reunalta. Aineisto on kerätty yhdellä syöttirysällä 17.5.–27.9.2019 välisenä aikana. Syöttinesteenä on käytetty punaviinin ja punaviinietikan seosta. Rysä on ollut peltoaukean reunassa harvassa metsässä, männyssä, noin kolme metrin korkeudessa. Pyydys on koettu viikon välein. Perhosia on ollut koko koentajaksolta, ja ne olivat määrityskelpoisia.

Tulokset

Perhosissa oli yhteensä 80 eri lajia. Näissä oli yksi kiitäjä, kaksi päiväperhoslajia, kolme sirppisiipistä, yhdeksän mittaria ja kuusikymmentäviisi lajia yökkösiä.

Keltaritariyökkönen (*Catocala fulminea*), kaksi yksilöä. Vielä 1990-luvulla oli suurharvinaisuus kautta Suomen. Pohjois-Karjalaan levisi vuoden 2005 jälkeen. Nykyisin on paikallinen, ja jokseenkin yleinen tuomea, jota toukka syö, kasvavilla paikoilla.

Kuva 1. Kangasiltayökkönen.

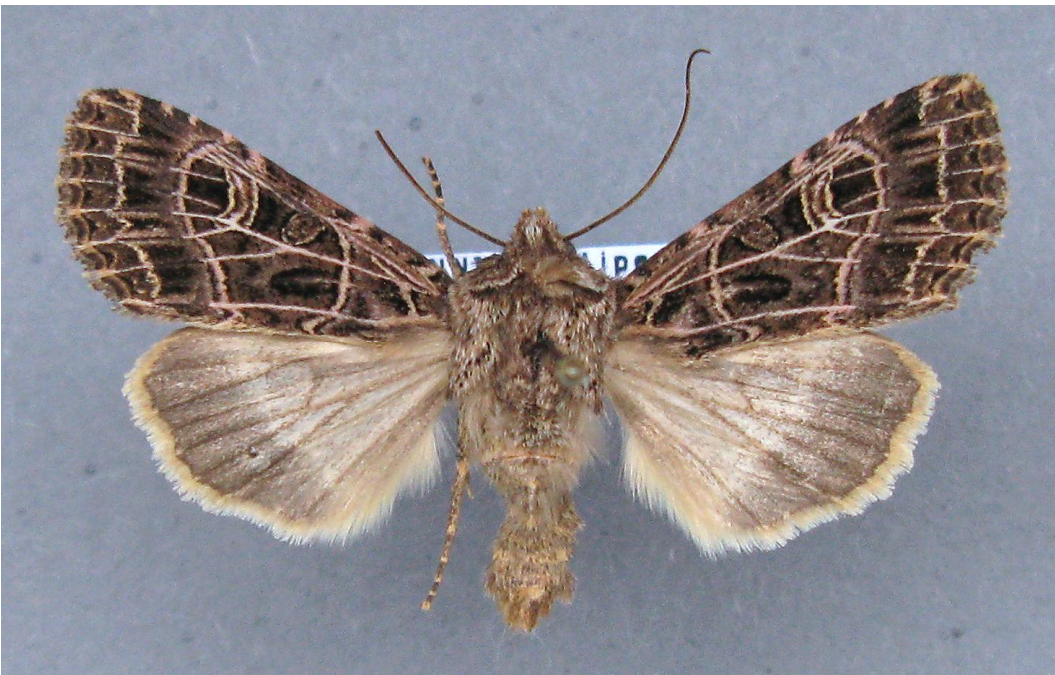
Kangasiltayökkönen (*Acrionicta cinerea*), 1 koiras. Laji on hyvin vähälukuinen. Lajista on Ahvenanmaalla kirjavampi ja hieman isompi muoto, jota on aiemmin pidetty eri lajina. Täyttä selvyyttä, onko kyseessä muoto vai laji, ei ole. Kangasiltayökkösen toukka on hyvin moniruokainen.

Kuva 2. Lyijy-yökkönen.

Lyijy-yökkönen (*Fissipunctia ypsilon*), yksi koiras. Laji elää rannoilla hyvin paikoittaisesti, sen toukka elää kaarnaisilla pajuilla ja poppeleilla, täällä käytännössä pajuilla. Lajista on kahdenlaista, harmaata ja mustaa muotoa. Lajia ei ole tavattu maakunnasta vuosittain. Vuosi 2019 oli lajille poikkeuksellinen, sillä sitä tavattiin useasta paikasta, ja jopa viisi yksilöä samasta kohdasta.

Punapetoyökkönen (*Cosmia pyralina*), yksi yksilö. Maakunnasta laji tavattiin ensi kerran vuonna 2001. Sen jälkeen on esiintynyt enenevässä määrin, vuodesta 2011 alkaen koko maakunnassa. Lajin luultiin elävän pelkällä jalavalla, mutta on selvää, ettei se täällä voi elää kasvilla, jota luonnossa ei ole käytännössä ollenkaan. Lähes varmasti toukka syö myös tuomea. Vuosina 2016–2018 lajia oli maakunnassa huonosti.

Kuva 3. Verkkoyökkönen.

Verkkoyökkönen (*Heliophobus reticulata*), yksi koiras. Etelässä yleinen laji, mutta täällä tavataan yksittäin, yleensä kuivilla paikoilla. Toukka elää erilaisilla matalilla kasveilla.

Kuva 4. Kalvasraitayökkönen.

Kalvasraitayökkönen (*Orthosia gracilis*), yksi koiras. Kevätlaji, jonka sukulaislajit ovat selvästi yleisempiä, ja tunnusraitayökkönen voi olla vuoden runsaimpia lajeja. Kalvasraitayökköstä tavataan aivan yksittäin, kuntatasolla ei edes joka vuosi. Toukka elää lehtipuilla ja matalammilla kasveilla.

Niittoyökkönen (*Euclidia glyphica*), yksi yksilö. On yleinen, vain päivällä lentävä laji. Se viihtyy tienpenkoilla ja niityillä. Tulee erittäin harvoin pyydyksiin, valolle ei käytännössä koskaan, ja syötillekin hyvin harvoin.

Maltsayökkönen (*Trachea atriplicis*), kaksi yksilöä. Ensimmäinen havainto Pohjois-Karjalasta on vuodelta 2005. Tämän jälkeen tavattiin joitakin yksilöitä, vuodesta 2011 alkaen on esiintynyt säännöllisenä Joensuun seudulla. Laji on värikäs ja kauneimpia yökkösiämme. Maltsan lisäksi toukka elää savikoilla ja suolaheinillä.

Kuva 5. Vaelluskatko-yökkönen.

Vaelluskatko-yökkönen (*Agrotis ipsilon*), yksi naaras. On melko harvinainen vaeltaja. Vuonna 2019 lajista tavattiin kesäkuussa suoraan etelästä vaeltaneita yksilöitä, yleensä havaitut perhoset ovat syksyisiä kotimaassa kehittyneen polven yksilöitä. Tulee hyvin syötille, valolle hyvin huonosti. Toukka on moniruokainen.

Kirjallisuus

Silvonen, K., Top-Jensen, M. & Fibiger, M.: Suomen päivä- ja yöperhoset – maastokäsikirja (A field guide to the butterflies and moths of Finland), Oestermarie, 2014.

Liite 1. Karhunmäestä havaitut perhoset.

<i>Deilephila elpenor</i>	horsmakiitäjä
<i>Vanessa atalanta</i>	amiraaliperhonen
<i>Polygonia c-album</i>	herukkaperhonen
<i>Tethea or</i>	harmovillaselkä
<i>Tetheella fluctuosa</i>	koivuvillaselkä
<i>Ochropacha duplaris</i>	pikkuvillaselkä
<i>Idaeia straminata</i>	kaarikulmumittari
<i>Plemyria rubiginata</i>	kaksivärimittari
<i>Pterapherapteryx sexalata</i>	pikkuliuskamittari
<i>Lomographa tenerata</i>	pistetuomimittari
<i>Hylaea fasciaria</i>	havumittari
<i>Macaria liturata</i>	mäntykaarimittari
<i>Alcis repandatus</i>	aaltoharmomittari
<i>Hypomecis roboraria</i>	jättiharmomittari
<i>Hypomecis punctinalis</i>	rengasharmomittari
<i>Catocala fraxini</i>	siniritariyökkönen
<i>Catocala nupta</i>	kulmaritariyökkönen
<i>Catocala fulminea</i>	keltaritariyökkönen
<i>Euclidia glyphica</i>	niittoyökkönen
<i>Scoliopteryx libatrix</i>	liuskayökkönen
<i>Deltote pygarga</i>	vyökiiltoyökkönen
<i>Acronicta alni</i>	leppäiltayökkönen
<i>Acronicta cuspis</i>	keihoyökkönen
<i>Acronicta psi</i>	nuoliyökkönen
<i>Acronicta leporina</i>	jänöyökkönen
<i>Acronicta megacephala</i>	haapayökkönen
<i>Acronicta auricoma</i>	silmäiltayökkönen
<i>Acronicta cinerea</i>	kangasiltayökkönen
<i>Acronicta rumicis</i>	pilkkuiltayökkönen
<i>Amphipyra perflua</i>	suruyökkönen
<i>Amphipyra tragopoginis</i>	lattayökkönen
<i>Allophytes oxyacanthae</i>	orapihlajayökkönen
<i>Hoplodrina blanda</i>	ruskosänkiyökkönen
<i>Rusina ferruginea</i>	varjoyökkönen
<i>Euplexia lucipara</i>	laskosyökkönen
<i>Trachea atriplicis</i>	maltsayökkönen
<i>Parastichtis suspecta</i>	usvayökkönen
<i>Fissipunctia ypsilon</i>	lyijy-yökkönen
<i>Energia paleacea</i>	kulmayökkönen
<i>Cosmia pyralina</i>	punapetoyökkönen
<i>Cosmia trapezina</i>	keltapetoyökkönen
<i>Cirrhia icteritia</i>	vaaleakeltayökkönen
<i>Leptologia lota</i>	harmomäkiyökkönen
<i>Sunira circellaris</i>	keltamäkiyökkönen
<i>Conistra vaccinii</i>	puolukkapiiloyökkönen

<i>Lithophane socia</i>	ruskopuuyökkönen
<i>Lithophane consocia</i>	tummapuuyökkönen
<i>Xylena vetusta</i>	ruskohirsiyökkönen
<i>Ammoconia caecimacula</i>	tervakkoyökkönen
<i>Mniotype adusta</i>	suviruskoyökkönen
<i>Mniotype satura</i>	syysruskoyökkönen
<i>Apamea monoglypha</i>	isolahoyökkönen
<i>Apamea crenata</i>	kirjolahoyökkönen
<i>Apamea lateritia</i>	repoyökkönen
<i>Oligia strigilis</i>	hammaskorsiyökkönen
<i>Oligia latruncula</i>	varjokorsiyökkönen
<i>Mesapamea secalis</i>	valkotähkäyökkönen
<i>Lacanobia thalassina</i>	pensastarhayökkönen
<i>Lacanobia contigua</i>	kirjotarhayökkönen
<i>Hada plebeja</i>	hammastarhayökkönen
<i>Sideridis reticulata</i>	verkkoyökkönen
<i>Ceramica pisi</i>	hernetarhayökkönen
<i>Polia bombycina</i>	punakehnyökkönen
<i>Polia nebulosa</i>	sumukehnyökkönen
<i>Mythimna ferrago</i>	ruosteolkiyökkönen
<i>Orthosia incerta</i>	isoraitayökkönen
<i>Orthosia opima</i>	sinerväraitayökkönen
<i>Orthosia gracilis</i>	kalvasraitayökkönen
<i>Ochropleura plecta</i>	pikkumaayökkönen
<i>Diarsia mendica</i>	suvirusoyökkönen
<i>Diarsia brunnea</i>	tummarusoyökkönen
<i>Noctua pronuba</i>	isomorsiusyökkönen
<i>Eurois occultus</i>	isomaayökkönen
<i>Graphiphora augur</i>	noitayökkönen
<i>Xestia triangulum</i>	kolmioruuniyökkönen
<i>Xestia baja</i>	pilkkuruuniyökkönen
<i>Anaplectoides prasinus</i>	sammalmaayökkönen
<i>Euxoa nigricans</i>	pikihietayökkönen
<i>Agrotis ipsilon</i>	vaelluskatkyökkönen
<i>Agrotis exclamationis</i>	huutomerkkiyökkönen